

0:00:01.840,0:00:05.169
[Cymeradwyaeth]

0:00:08.639,0:00:13.120
Helo a chroeso i Clust i'r Ddaear,

0:00:11.040,0:00:14.880
y podlediad amaethyddol gan

0:00:13.120,0:00:16.880
Cyswllt Ffermio.

0:00:14.880,0:00:17.920
Fi yw eich cyflwynydd, Aled Jones a diolch

0:00:16.880,0:00:19.920
am ymuno â ni.

0:00:17.920,0:00:22.160
Rydym ni'n anelu at ddod â phennod newydd

0:00:19.920,0:00:23.920
o'r podlediad hwn i chi bob pythefnos

0:00:22.160,0:00:25.760
felly sicrhewch eich bod chi'n tanysgrifio

0:00:23.920,0:00:28.640
drwy Apple, Spotify, Google

0:00:25.760,0:00:30.160
neu unrhyw lwyfan arall er

0:00:28.640,0:00:33.680
mwyn sicrhau eich bod chi'n cael mynediad at yr

0:00:30.160,0:00:35.440
holl benodau diweddaraf. Heddiw, byddwn yn

0:00:33.680,0:00:37.120
trafod sut all ffermwyr wella

0:00:35.440,0:00:39.920
eu llinell waelod

0:00:37.120,0:00:40.960
drwy wella ansawdd eu silwair

0:00:39.920,0:00:43.040
glaswellt.

0:00:40.960,0:00:45.440
Dros y pum mlynedd diwethaf, mae Cyswllt Ffermio

0:00:43.040,0:00:46.000
wedi helpu ffermwyr o Gymru i ddadansoddi

0:00:45.440,0:00:49.360
dros

0:00:46.000,0:00:52.000
2,000 sampl o silwair a chwrddais i â'r person

0:00:49.360,0:00:52.879
sydd wedi bod yn archwilio'r data i weld faint

0:00:52.000,0:00:58.960
o wahaniaeth

0:00:52.879,0:01:02.399
all silwair da wneud i fusnes.

0:00:58.960,0:01:04.479
Helo bawb, Dave Davies ydw i. Rwy'n fab

0:01:02.399,0:01:06.720
fferm ac yn dod yn wreiddiol o ardal y ffin rhwng

0:01:04.479,0:01:10.560
Powys a Sir Amwythig.

0:01:06.720,0:01:12.720
Cwblheuais PhD mewn

0:01:10.560,0:01:14.240
microbiolog y rwmen, gan edrych, mewn gwirionedd,

0:01:12.720,0:01:16.000
ar pa mor dda mae'r rwmen yn gweithredu o dan

0:01:14.240,0:01:19.360
cyfundrefnau bwydo gwahanol

0:01:16.000,0:01:22.240
a threuliais 20 mlynedd fel

0:01:19.360,0:01:22.880
gwyddonydd yn IGER, Aberystwyth.

0:01:22.240,0:01:26.400
Yna,

0:01:22.880,0:01:27.920
yn 2010, mi wnes i adael IGER a

0:01:26.400,0:01:30.240
sefydlais fy nghwmni fy hun, sef Silage

0:01:27.920,0:01:32.000

Solutions Limited a

0:01:30.240,0:01:34.079

dros y ddegawd ddiwethaf, rwy'n credu fy mod wedi

0:01:32.000,0:01:36.640

dysgu

0:01:34.079,0:01:38.479

llawer am agweddau ymarferol silwair,

0:01:36.640,0:01:40.079

mwy nag yr oeddwn yn gallu pan oeddwn yn

0:01:38.479,0:01:43.759

wyddonydd ymchwil.

0:01:40.079,0:01:46.399

Rydw i wedi teithio lawer gwaith ar draws Ewrop

0:01:43.759,0:01:47.439

yn siarad am silwair, ond rwy'n dal i

0:01:46.399,0:01:49.040

ymchwilio. Rwy'n parhau i

0:01:47.439,0:01:50.960

wneud nifer o brosiectau ymchwil

0:01:49.040,0:01:52.720

ac yn fy marn i, credaf fy mod

0:01:50.960,0:01:54.479

yn berson lwcus iawn i fod yn gallu cymysgu

0:01:52.720,0:01:57.759

ymchwil ac amaethyddiaeth ymarferol,

0:01:54.479,0:01:59.759

hynod o lwcus.

0:01:57.759,0:02:01.360

A dyna beth sy'n bwysig, cydweddu'r

0:01:59.759,0:02:03.680

gallu hwnnw i ymchwilio'n academaidd gyda

0:02:01.360,0:02:04.399

defnydd

0:02:03.680,0:02:06.079

ymarferol,

0:02:04.399,0:02:07.439
sydd mor bwysig.

0:02:06.079,0:02:08.800
Yn ddiddorol, gwnaethoch chi grybwyll

0:02:07.439,0:02:10.959
bod eich gwaith yn mynd â chi ar draws

0:02:08.800,0:02:11.920
Ewrop, ond dywedwch ychydig mwy wrthym ni

0:02:10.959,0:02:15.360
am y gwaith rydych chi wedi ei wneud yng

0:02:11.920,0:02:17.120
ngwledydd eraill. Fel arfer, rwy'n gwneud llawer o

0:02:15.360,0:02:18.400
waith gyda'r gymuned ffermio

0:02:17.120,0:02:21.440
yn uniongyrchol gan

0:02:18.400,0:02:23.760
ddysgu am y gwahaniaethau

0:02:21.440,0:02:25.440
rhwng eu dulliau rheoli

0:02:23.760,0:02:27.680
a'u strategaethau cynhyrchu.

0:02:25.440,0:02:30.319
Rwyf wedi teithio ar draws Ewrop

0:02:27.680,0:02:34.080
yn ei chyfanrwydd, yr holl ffordd i Rwsia,

0:02:30.319,0:02:36.720
hyd yn oed dros y rhannau o Rwsia a Thwrci sydd yn Asia

0:02:34.080,0:02:38.080
ac mae'r tebygrwydd yn y manau yma'n

0:02:36.720,0:02:41.200
anhygoel.

0:02:38.080,0:02:43.840
Byddwn i'n dweud bod gan y mwyafrif o ffermwyr dros y

0:02:41.200,0:02:44.480
byd yr un problemau â'r ffermwyr

0:02:43.840,0:02:47.280
yn y DU,

0:02:44.480,0:02:48.319
fffermyr yng Nghymru, felly byddai'r tywydd

0:02:47.280,0:02:51.040
yn ffactor allweddol a

0:02:48.319,0:02:51.920
byddai'r hyn y maen nhw'n ei wneud gyda'u cynnyrch yn

0:02:51.040,0:02:54.000
ffactor allweddol arall.

0:02:51.920,0:02:56.000
Maen nhw i gyd yn gweithio o fewn

0:02:54.000,0:02:59.040
systemau gwleidyddol gwahanol

0:02:56.000,0:03:02.879
ac mae'r ystod mewn technolegau gwneud silwair

0:02:59.040,0:03:04.159
hefyd yn debyg iawn.

0:03:02.879,0:03:06.400
Mae 'na rai cynhyrchwyr da iawn

0:03:04.159,0:03:07.599
ym mhob un o'r gwledydd hynny

0:03:06.400,0:03:09.280
a rhai

0:03:07.599,0:03:12.480
nad ydynt mor dda, ac rwy'n bod yn hael drwy

0:03:09.280,0:03:14.000
ddweud hynny.

0:03:12.480,0:03:16.080
Mae 'na ystod ym mhob

0:03:14.000,0:03:18.239
gwlad ond sut fydddech chi'n dweud bod

0:03:16.080,0:03:19.760
fffermydd yng Nghymru yn cymharu â rai o'r

0:03:18.239,0:03:22.480
gwledydd rydych chi wedi ymweld â nhw o ran ein gallu

0:03:19.760,0:03:26.080
i gynhyrchu silwair o ansawdd da?

0:03:22.480,0:03:28.640
Rwy'n credu ein bod ni'n

0:03:26.080,0:03:30.159
debyg iawn ac fel y gwnes i sôn,

0:03:28.640,0:03:32.319
rwy'n credu y byddai ein ffermwyr gorau'n cystadlu ar yr un safon

0:03:30.159,0:03:33.599
â'u ffermwyr gorau nhw. Byddwn i'n dweud

0:03:32.319,0:03:37.360
y byddai ein ffermwyr cyffredin ni yng

0:03:33.599,0:03:39.920
Nghymru yn gyffredin yn Ewrop.

0:03:37.360,0:03:40.959
Pan fydd pobl yn dod ataf i ofyn pe

0:03:39.920,0:03:42.959
bawn eisiau mynd ar daith

0:03:40.959,0:03:44.400
fferm i edrych ar arferion

0:03:42.959,0:03:45.200
gwneud silwair, i ba wlad byddwn i'n

0:03:44.400,0:03:47.920
mynd?

0:03:45.200,0:03:50.319
Byddwn i'n dweud y Weriniaeth Tsiec bob tro. Mae

0:03:47.920,0:03:52.319
eu ffermydd cyffredin nhw tipyn yn well na

0:03:50.319,0:03:55.680
rhai'r mwyafrif o wledydd Ewropeaidd eraill a'r

0:03:52.319,0:03:57.360
rhai yng Nghymru.

0:03:55.680,0:03:58.959
Ac mae pobl yn gofyn am yr pegwn eithaf arall hefyd, sef lle yw'r lle
gwaethaf

0:03:57.360,0:03:59.599
rydych chi'n mynd yno ac yn fy marn i,

0:03:58.959,0:04:03.040
Latfia a

0:03:59.599,0:04:04.640
Lithwania yw'r gwaethaf, lle os oes unrhyw arferion

0:04:03.040,0:04:06.480
anghywir y gallwch eu gwneud, mae'n debyg eu bod nhw'n llwyddo i'w gwneud

0:04:04.640,0:04:08.400
ar y mwyafrif o'u ffermydd.

0:04:06.480,0:04:09.760
Rwy'n credu mai'r her benodol sydd gennym ni yma

0:04:08.400,0:04:11.840
yng Nghymru yw'r glaswellt â lefelau isel

0:04:09.760,0:04:14.640
o ddeunydd sych oherwydd yn llawer o'r gwledydd

0:04:11.840,0:04:16.959
hynny, maen nhw'n canolbwyntio ar

0:04:14.640,0:04:18.400
silwair maglys a silwair mis Mai oherwydd mae

0:04:16.959,0:04:20.079
ganddynt y tywydd perffaith amdano.

0:04:18.400,0:04:22.880
Pan fydda i'n edrych ar ansawdd silwair glaswellt,

0:04:20.079,0:04:25.759
rwy'n credu ein bod ni'n gwneud silwair glaswellt

0:04:22.880,0:04:27.120
yn dda iawn yma yng Nghymru. Ond, rwy'n dal i

0:04:25.759,0:04:28.000
gredu y gallwn ddysgu gan rai o'r

0:04:27.120,0:04:31.520
gwledydd eraill hynny

0:04:28.000,0:04:35.199
ac eto yma byddwn i'n dweud ei fod yn bosib mai Sweden

0:04:31.520,0:04:38.000
a Denmarc yw'r ddau le y gallwn ni

0:04:35.199,0:04:39.360
ddysgu ychydig bethau ganddynt. Beth

0:04:38.000,0:04:42.000

Yw'r pethau allweddol rydych chi'n credu y gallwn ni

0:04:39.360,0:04:45.680

ddysgu gan y gwledydd hynny?

0:04:42.000,0:04:48.960

Yn fy marn i, un peth nad ydym ni'n ei werthfawrogi

0:04:45.680,0:04:50.720

ddigon yw gwerth silwair.

0:04:48.960,0:04:52.800

Bydd y mwyafrif o gynhyrchwyr yng Nghymru yn

0:04:50.720,0:04:55.919

defnyddio silwair glaswellt fel eu prif gnwd

0:04:52.800,0:04:57.120

ac mae hynny'n rhywbeth sydd bob amser yno,

0:04:55.919,0:04:59.120

mae'n rhywbeth sydd yn y cae ac

0:04:57.120,0:05:01.600

rydym ni'n ei gynaeafu. Nid ydym ni'n meddwl mewn

0:04:59.120,0:05:03.600

gwirionedd, neu nid yw llawer o ffermwyr yn meddwl digon,

0:05:01.600,0:05:05.280

am ei ansawdd maethol,

0:05:03.600,0:05:06.800

beth maen nhw eisiau iddo wneud ac i beth maen

0:05:05.280,0:05:08.240

nhw'n ei fwydo.

0:05:06.800,0:05:10.080

Mae rhai o'r gwledydd eraill yma'n

0:05:08.240,0:05:10.720

well oherwydd mae nifer ohonynt yn

0:05:10.080,0:05:13.360

defnyddio

0:05:10.720,0:05:14.320

silwair fel 100% o'u porthiant drwy gydol

0:05:13.360,0:05:17.680

y flwyddyn oherwydd

0:05:14.320,0:05:19.199
mae nifer fawr o ffermydd lle chaiff anifeiliaid

0:05:17.680,0:05:19.600
eu cadw dan do drwy'r flwyddyn.

0:05:19.199,0:05:21.840
Maen nhw

0:05:19.600,0:05:22.880
wir yn canolbwyntio ar ansawdd eu porthiant.

0:05:21.840,0:05:25.680
Rwy'n credu yng Nghymru,

0:05:22.880,0:05:28.160
rydym ni'n dechrau gwneud hynny

0:05:25.680,0:05:29.680
fwyfwy gyda'n glaswellt pori,

0:05:28.160,0:05:30.880
ond, does dim rheswm pam na

0:05:29.680,0:05:31.199
ddylem fod yn ei wneud gyda silwair

0:05:30.880,0:05:32.639
hefyd.

0:05:31.199,0:05:34.320
Pan edrychwn ni ar y ffermwyr gorau yng Nghymru,

0:05:32.639,0:05:36.880
maen nhw'n gwneud hynny gyda silwair ac maen

0:05:34.320,0:05:38.400
nhw'n gweld y buddion. Mae'n

0:05:36.880,0:05:40.800
ddiddorol iawn i'w ddarllen,

0:05:38.400,0:05:42.000
rydych chi wedi cyhoeddi adroddiad ar gyfer

0:05:40.800,0:05:44.720
Cyswllt Ffermio,

0:05:42.000,0:05:46.639
yr Adroddiad Ansawdd Silwair rydych chi

0:05:44.720,0:05:47.600
wedi bod yn dadansoddi data o dros

0:05:46.639,0:05:50.000
2,000

0:05:47.600,0:05:51.840
sampl o silwair wedi'u cymryd o ffermydd

0:05:50.000,0:05:53.280
ledled Cymru.

0:05:51.840,0:05:55.759
Mae rhai o'r ffermydd sy'n perfformio

0:05:53.280,0:05:58.080
orau ac yn cynhyrchu'r silwair o'r ansawdd orau

0:05:55.759,0:06:01.120
yn gweld buddion anhygoel

0:05:58.080,0:06:01.680
sydd llawer yn fwy na'r ffermydd

0:06:01.120,0:06:03.680
gyda silwair o ansawdd

0:06:01.680,0:06:05.759
cyffredin, a byddaf yn trafod hynny mewn

0:06:03.680,0:06:07.520
munud. Ond Dave, dywedwch

0:06:05.759,0:06:09.280
ychydig wrthom ni am sut

0:06:07.520,0:06:10.160
y mae'r wybodaeth hynny'n cael ei chasglu

0:06:09.280,0:06:12.800
yn y lle cyntaf

0:06:10.160,0:06:14.800
a sut rydych chi'n cwblhau'r dasg o

0:06:12.800,0:06:17.440
ddadansoddi'r holl ddata?

0:06:14.800,0:06:18.800
Fel rhan o Cyswllt Ffermio, mae nifer

0:06:17.440,0:06:21.120
o ffermwyr yn rhoi

0:06:18.800,0:06:23.199
sampl, bydd y sampl naill ai'n cael ei gymryd gan

0:06:21.120,0:06:25.520
swyddog Cyswllt Ffermwyr neu'r ffermwyr eu hunain,

0:06:23.199,0:06:27.759
lle gallant gael eu samplau wedi'u dadansoddi

0:06:25.520,0:06:30.720
am ddim

0:06:27.759,0:06:31.120
drwy labordy safonol yn y DU lle

0:06:30.720,0:06:33.280
bydd y sampl yn cael ei

0:06:31.120,0:06:35.199
ddadansoddi drwy dechneg gyflym o'r enw

0:06:33.280,0:06:38.080
sbectrosgopeg isgoch agos.

0:06:35.199,0:06:39.039
Mae hynny'n rhoi amcan o safon eich silwair. Felly,

0:06:38.080,0:06:41.520
mewn gwirionedd, rydw i wedi

0:06:39.039,0:06:42.240
cael mynediad at y gronfa ddata lawn ers 2015,

0:06:41.520,0:06:45.199
mewn partneriaeth

0:06:42.240,0:06:46.720
â Chyswllt

0:06:45.199,0:06:48.639
Ffermio.

0:06:46.720,0:06:50.639
Mae'r silwair hynny yr wyf wedi bod yn eu

0:06:48.639,0:06:52.800
dadansoddi yn dod

0:06:50.639,0:06:54.560
o dymor 2015 ymlaen hyd at

0:06:52.800,0:06:57.360
dymor 2020.

0:06:54.560,0:06:59.360
Mae llai o samplau yn dod o dymor 2015

0:06:57.360,0:07:00.400
a thymor 2020 oherwydd gwnaethom ni gymryd y

0:06:59.360,0:07:03.680
samplau ychydig ar ôl

0:07:00.400,0:07:05.039
dechrau'r flwyddyn honno ac ychydig

0:07:03.680,0:07:06.639
cyn diwedd

0:07:05.039,0:07:08.880
tymor 2020,

0:07:06.639,0:07:10.560
ac yn amlwg gyda 2020 roedd yna heriau

0:07:08.880,0:07:13.440
eraill yn gysylltiedig â samplu silwair ar

0:07:10.560,0:07:15.280
fffermydd yng Nghymru. Ond, yn y bôn, bydd

0:07:13.440,0:07:15.680
dull gweithredu a dadansoddiad safonol

0:07:15.280,0:07:18.160
yn perthyn i bob

0:07:15.680,0:07:19.039
ffferm a dweud y gwir a bydd gan y mwyafrif o ffermydd dros

0:07:18.160,0:07:20.960
y byd y

0:07:19.039,0:07:23.039
math hynny o ddadansoddiad silwair. Rydw i

0:07:20.960,0:07:25.120
wedi cymryd y dadansoddiadau silwair hynny

0:07:23.039,0:07:26.319
ac wedi eu tynnu ymaith o ran

0:07:25.120,0:07:29.440
treuliadwyedd,

0:07:26.319,0:07:30.720
yr egni metaboladwy,

0:07:29.440,0:07:32.639
y protein

0:07:30.720,0:07:34.400
a rhai o'r ffactorau gan edrych ar

0:07:32.639,0:07:36.960
pa bethau sydd wedi newid.

0:07:34.400,0:07:37.919
Rydw i wedi symleiddio'r data fesul blwyddyn

0:07:36.960,0:07:41.039
felly'n canolbwyntio ar silweiriau

0:07:37.919,0:07:43.919
2015 a 2016

0:07:41.039,0:07:44.639
ac yn y blaen. Rwy'n credu mai'r datrysiad allweddol yw'r

0:07:43.919,0:07:48.319
ffaith

0:07:44.639,0:07:51.680
nad yw'r 25 uchaf a'r

0:07:48.319,0:07:53.199
safon silwair cyfartalog wedi newid

0:07:51.680,0:07:55.360
dros y cyfnod hynny,

0:07:53.199,0:07:56.879
sydd ychydig yn siomedig a dweud y

0:07:55.360,0:07:59.039
gwir.

0:07:56.879,0:08:00.080
Ydych chi wedi adnabod unrhyw flwyddyn benodol

0:07:59.039,0:08:02.879
a oedd yn well ar gyfer

0:08:00.080,0:08:03.280
ansawdd silwair na'r lleill? Yn aml,

0:08:02.879,0:08:04.960
rydych chi'n

0:08:03.280,0:08:06.560
clywed am y flwyddyn benigamp ar gyfer gwin yn y

0:08:04.960,0:08:09.199
diwydiant gwin. A oedd blwyddyn benigamp ar gyfer

0:08:06.560,0:08:11.680
silwair o fewn y cyfnod pum mlynedd hwnnw?

0:08:09.199,0:08:13.039
Na, ac rwy'n credu bod hyn o ganlyniad

0:08:11.680,0:08:16.560
i'r ffaith bod

0:08:13.039,0:08:18.479
ffermwyr yn dueddol o ddysgu gwneud silwair

0:08:16.560,0:08:20.160
o ddulliau eu tadau.

0:08:18.479,0:08:21.520
Maen nhw'n dueddol o wneud yr un peth bob

0:08:20.160,0:08:23.360
blwyddyn felly byddant yn gwneud yr un

0:08:21.520,0:08:25.039
camgymeriadau neu'r un pethau

0:08:23.360,0:08:26.560
cadarnhaol.

0:08:25.039,0:08:28.400
Cydweddiad da i'r diwydiant

0:08:26.560,0:08:29.440
gwin, mae silwair cyn cael ei gynhyrchu fel

0:08:28.400,0:08:31.520
eplesiad,

0:08:29.440,0:08:33.519
ac mae gwin yn cael ei gynhyrchu o ganlyniad i eplesu

0:08:31.520,0:08:36.159
ond mae gan

0:08:33.519,0:08:37.839
lawer o gynhyrchwyr gwin, neu byddwn i'n dweud pob

0:08:36.159,0:08:39.440
cynhyrchydd gwin, mae ganddynt flas da o'u gwin eu

0:08:37.839,0:08:41.519
hunain,

0:08:39.440,0:08:42.959
a dydw i ddim yn argymhell y dylai

0:08:41.519,0:08:44.399

cynhyrchwyr fod yn blasu eu silwair eu hunain,

0:08:42.959,0:08:46.160

ond ddylent fod yn

0:08:44.399,0:08:49.040

dadansoddi perfformiad y silwair hwnnw yn

0:08:46.160,0:08:50.640

fwy manwl o lawer.

0:08:49.040,0:08:52.560

Rydym ni'n clywed yn aml am bwysigrwydd

0:08:50.640,0:08:54.800

dadansoddi eich silwair,

0:08:52.560,0:08:56.480

faint o ffermwyr fyddech chi'n dweud sy'n gwneud hyn fel

0:08:54.800,0:08:59.760

rheol?

0:08:56.480,0:09:02.720

Rwy'n credu yn y sector amaeth, mae pob ffermwr yn ei

0:08:59.760,0:09:04.399

wneud fel rheol.

0:09:02.720,0:09:05.920

Yr unig feirniadaeth sydd gen i am y sector laeth

0:09:04.399,0:09:07.440

yw efallai nad ydynt yn ei wneud yn

0:09:05.920,0:09:09.120

ddigon aml drwy'r cyfnod bwydo

0:09:07.440,0:09:11.519

silwair.

0:09:09.120,0:09:12.880

Tra bod y sectorau defaid a

0:09:11.519,0:09:15.600

bîff lawer yn llai.

0:09:12.880,0:09:17.440

Mae'n debyg ei fod yn uwch yn y sector bîff,

0:09:15.600,0:09:21.760

efallai 50-60%.

0:09:17.440,0:09:26.560

A tua 10-15% yn y sector defaid.

0:09:21.760,0:09:29.200

Nawr, mae dadansoddi yn un peth ond rwy'n credu dylai'r ffocws ar

0:09:26.560,0:09:30.480

gyfer dadansoddi fod dwywaith mor bwysig, yn fy

0:09:29.200,0:09:32.240

marn i.

0:09:30.480,0:09:34.640

Mae'r ffermwyr hynny sy'n dadansoddi ar y funud

0:09:32.240,0:09:37.600

yn ei wneud at ddibenion maethol mae'n debyg,

0:09:34.640,0:09:38.880

maen nhw'n edrych ar y silwair hwnnw

0:09:37.600,0:09:40.720

a beth sydd angen iddyn nhw ddogni yn seiliedig

0:09:38.880,0:09:42.959

ar hynny.

0:09:40.720,0:09:44.399

Ond mae'r ail broses, sydd llawn mor bwysig mae'n siŵr,

0:09:42.959,0:09:47.760

yn ymwneud ag edrych ar

0:09:44.399,0:09:49.680

sut wnaethoch chi o ran beth oedd angen

0:09:47.760,0:09:51.600

i chi ei wneud a sut fyddwch chi'n newid

0:09:49.680,0:09:53.360

pethau erbyn y flwyddyn nesaf er mwyn

0:09:51.600,0:09:54.959

gwella.

0:09:53.360,0:09:57.120

Beth yw'r prif bethau sydd angen i chi gadw llygad arnynt

0:09:54.959,0:09:58.959

o fewn y dadansoddiad hwnnw?

0:09:57.120,0:10:01.600

Ydych chi'n credu bod digon o ffermwyr yn deall

0:09:58.959,0:10:04.399

y data y maen nhw'n ei gael yn wirioneddol

0:10:01.600,0:10:06.000

pan fyddant yn cael y dadansoddiad yn ôl? Rwy'n

0:10:04.399,0:10:07.440

credu nad yw'r mwyafrif o ffermwyr yn

0:10:06.000,0:10:10.000

deall y manylder.

0:10:07.440,0:10:12.720

Rwy'n credu bod y ffordd y mae'r daflen ddadansoddi yn cael ei hanfon

0:10:10.000,0:10:14.480

at ffermwyr yn gallu bod yn ddryslyd weithiau.

0:10:12.720,0:10:17.200

Rwyf hefyd yn credu bod rhai pethau ar y daflen

0:10:14.480,0:10:20.640

ddadansoddi honno yn ddiangen i anghenion

0:10:17.200,0:10:22.560

y mwyafrif o ffermwyr ac felly maen nhw'n colli ffocws ar y

0:10:20.640,0:10:23.760

ffactorau

0:10:22.560,0:10:27.360

pwysicaf oll.

0:10:23.760,0:10:29.200

Felly, i grynhoi yn

0:10:27.360,0:10:31.760

gyflym iawn, byddwn i'n dweud bod tri pheth sydd

0:10:29.200,0:10:35.200

yn hanfodol,

0:10:31.760,0:10:37.519

un yw'r deunydd sych, yr ail beth yw'r treuliadwyedd neu'r

0:10:35.200,0:10:38.079

egni metaboladwy, ac rwy'n sôn

0:10:37.519,0:10:40.399

amdany'n nhw

0:10:38.079,0:10:41.519

gyda'i gilydd oherwydd

0:10:40.399,0:10:43.920
maen nhw'n

0:10:41.519,0:10:44.959
benderfyniad mathemategol o un ohonynt er mwyn

0:10:43.920,0:10:47.440
cyrraedd y llall,

0:10:44.959,0:10:49.120
a'r llall yw protein.

0:10:47.440,0:10:51.120
Yn dilyn y rhai hynny, mae'n debyg mai'r pethau pwysicaf

0:10:49.120,0:10:54.240
yw cymhareb yr asid lactig

0:10:51.120,0:10:56.640
i'r asid brasterog anweddol

0:10:54.240,0:10:58.240
sydd ddim yn cael ei ddangos ond gallwch ei

0:10:56.640,0:11:00.160
gyfrif o'ch ffurflen. Mae hynny'n rhoi

0:10:58.240,0:11:02.720
syniad i chi o'ch ansawdd

0:11:00.160,0:11:04.720
eplesu. Ond y pethau yr wyf

0:11:02.720,0:11:06.399
wedi canolbwyntio arnynt yn yr adroddiad hwn yw'r

0:11:04.720,0:11:08.399
protein, y treuliadwyedd a'r

0:11:06.399,0:11:10.800
deunydd sych.

0:11:08.399,0:11:12.000
A gan siarad am y ffermwyr hynny sy'n cynhyrchu'r

0:11:10.800,0:11:14.800
silwair o'r ansawdd orau,

0:11:12.000,0:11:16.959
mae eich adroddiad yn amlygu rhai

0:11:14.800,0:11:18.720
ystadegau eithaf trawiadol yn nhermau'r

0:11:16.959,0:11:20.320
gwelliannau y maen nhw'n eu gweld sy'n uwch na'r cyfartaledd o ran

0:11:18.720,0:11:22.720
cynhyrchiant,

0:11:20.320,0:11:24.240
a allwch chi rannu rhai o'r

0:11:22.720,0:11:27.600
ystadegau hynny

0:11:24.240,0:11:28.000
gyda ni? Gan edrych

0:11:27.600,0:11:31.760
ar

0:11:28.000,0:11:32.560
dreuliadwyedd a chyfanswm protein

0:11:31.760,0:11:36.079
y silwair,

0:11:32.560,0:11:38.399
gan gymryd y 25% uchaf o'r

0:11:36.079,0:11:39.680
silwair a ddadansoddwyd yn erbyn y

0:11:38.399,0:11:42.480
cyfartaledd,

0:11:39.680,0:11:42.800
ar fferm bïff, felly wnaethoch chi siarad am

0:11:42.480,0:11:45.200

0:11:42.800,0:11:46.720
faint, rydw i ond yn mesur maint yn nhermau

0:11:45.200,0:11:48.160
allgynhyrchion,

0:11:46.720,0:11:49.760
ac mae'r maes hwn hefyd yn rywle lle mae camgymeriadau mawr yn digwydd

0:11:48.160,0:11:52.000
ar y fferm,

0:11:49.760,0:11:53.360
felly o ran bïff, mae'r 25% uchaf yn cynhyrchu

0:11:52.000,0:11:56.480
cyfraddau pesgi, ar ôl cyfrif,

0:11:53.360,0:11:59.200
o tua 0.4 kilo y pen

0:11:56.480,0:12:00.800
bob dydd

0:11:59.200,0:12:02.320
yn fwy na'r

0:12:00.800,0:12:06.079
cyfartaledd.

0:12:02.320,0:12:08.959
Yn y sector llaeth, mae'n 2.2 kilo o laeth

0:12:06.079,0:12:09.440
fesul buwch bob dydd. Nawr, mae'r rhain

0:12:08.959,0:12:11.360
yn werthoedd

0:12:09.440,0:12:13.200
sy'n dod o wybod faint o

0:12:11.360,0:12:13.839
egni sydd angen er mwyn

0:12:13.200,0:12:17.040
cynhyrchu litr

0:12:13.839,0:12:17.920
o laeth neu kilogram o gyfradd

0:12:17.040,0:12:20.560
pesgi

0:12:17.920,0:12:22.959
gan dybio bod y ffermwyr yn y sector bîff yn bwydo

0:12:20.560,0:12:25.040
10 kilo o silwair y dydd i'r gwartheg

0:12:22.959,0:12:26.240
o'i gymharu ag 15 kilo o silwair y dydd

0:12:25.040,0:12:28.480
yn y sector llaeth.

0:12:26.240,0:12:29.680
Y rheswm pam wnes i newid dy eiriau

0:12:28.480,0:12:31.360
rhyw ychydig

0:12:29.680,0:12:33.760
yw fy mod yn edrych

0:12:31.360,0:12:35.279
ar gynhyrchiant cynnyrch.

0:12:33.760,0:12:36.639
Y ffordd maen nhw'n cyrraedd cnwd y cynnyrch hwnnw yw'r

0:12:35.279,0:12:39.200
ffaith nad ydynt yn edrych ar gynhyrchu glaswellt yn

0:12:36.639,0:12:40.880
y cae cyn iddynt gynaeafu, a dyma le mae rhai ffermwyr

0:12:39.200,0:12:42.399
yn gwneud camgymeriad,

0:12:40.880,0:12:44.240
maen nhw'n edrych ar gynhyrchiant y glaswellt yn y cae

0:12:42.399,0:12:45.920
ac yn meddwl 'o mae gen i gynhyrchiant mawr o laswellt'

0:12:44.240,0:12:47.680
ond yn aml, bydd yr ansawdd pan fydd gennych

0:12:45.920,0:12:49.120
gynhyrchiant mawr yn aml yn llai na

0:12:47.680,0:12:51.600
phan fydd gennych gynhyrchiant llai o silwair

0:12:49.120,0:12:53.680
oherwydd mae'r ansawdd yn cwmpo

0:12:51.600,0:12:55.680
wrth i chi ddynesu at flaguro a ffurfiant

0:12:53.680,0:12:58.800
hadau.

0:12:55.680,0:13:00.800
Ond mae'r manteision a'r buddion

0:12:58.800,0:13:02.639
economaidd o gynhyrchu silwair o

0:13:00.800,0:13:04.079
ansawdd da syfrdanol yn seiliedig ar y ffigyrau hynny rydych

0:13:02.639,0:13:04.399
chi newydd rannu gyda ni

0:13:04.079,0:13:07.120
ac

0:13:04.399,0:13:08.720
mae'n ddylanwad mawr ar berfformiad y busnes

0:13:07.120,0:13:10.639
o ran lleihau eich dibyniaeth ar gostau

0:13:08.720,0:13:11.519
mewnbynau

0:13:10.639,0:13:14.639
hefyd?

0:13:11.519,0:13:16.720
Ydy, i fod yn onest roeddwn i ond

0:13:14.639,0:13:18.720
wedi gwneud y swm yma cyn i ni ddechrau'r

0:13:16.720,0:13:21.839
podlediad hwn.

0:13:18.720,0:13:24.800
Mi wnes i gyfrif o'r ffigyrau sydd gen i.

0:13:21.839,0:13:26.160
Os gymerwn ni protein ac mae gennym ni

0:13:24.800,0:13:29.200
300 tunnelll o silwair,

0:13:26.160,0:13:32.240
pe baech chi eisiau atchwanegu eich silwair cyffredin

0:13:29.200,0:13:34.160
i gyrraedd y 25 y cant uchaf,

0:13:32.240,0:13:36.720
byddai angen ychwanegu 45 tunnelll o ddwysfwyd 20% at y

0:13:34.160,0:13:37.279
300 tunnelll hynny o ddeunydd

0:13:36.720,0:13:39.920
sych a

0:13:37.279,0:13:41.920
silwair. Pan fyddwch chi'n cyfrif hynny o ran costau

0:13:39.920,0:13:45.040
gan gymryd cyfartaledd pum mlynedd y dwysfwyd ar gyfradd o

0:13:41.920,0:13:47.360
£220 y tunnelli,

0:13:45.040,0:13:49.519
mae hynny'n cyrraedd tua

0:13:47.360,0:13:51.360
£10,000 dros y 300 tunnelli hynny o silwair

0:13:49.519,0:13:52.720
mwy neu lai.

0:13:51.360,0:13:55.920
Ac os wnewch chi hynny ar sail

0:13:52.720,0:13:57.920
tunnelli o silwair, mae'n £33.50

0:13:55.920,0:14:01.279
am bob tunnelli o silwair

0:13:57.920,0:14:04.240
i gywiro'r diffyg protein

0:14:01.279,0:14:05.680
yn y silwair hynny sydd o ansawdd gwaeth. Nawr, y cwbl fyddwn i'n

0:14:04.240,0:14:07.600
dweud yw os hoffech chi gael

0:14:05.680,0:14:08.720
silwair sydd â lefelau uchel o brotein ynddynt ar gyfer eich

0:14:07.600,0:14:11.120
stoc gynhyrchiol,

0:14:08.720,0:14:12.480
eich gwartheg llaeth neu'r rhai mwyaf

0:14:11.120,0:14:15.440
cynhyrchiol,

0:14:12.480,0:14:16.480
eich gwartheg biff pesgi

0:14:15.440,0:14:18.880
a'ch

0:14:16.480,0:14:19.760
mamogiaid beichiog. Os ydych chi'n bwydo eich

0:14:18.880,0:14:22.000
gwartheg sych,

0:14:19.760,0:14:23.279
felly gwartheg magu neu wartheg llaeth, yna nid oes

0:14:22.000,0:14:25.839
angen yr ansawdd hynny arnoch.

0:14:23.279,0:14:26.959
Dyma un bai posibl yn y

0:14:25.839,0:14:29.040
set ddata,

0:14:26.959,0:14:31.199
rydym ni wedi pentyrru popeth gyda'i gilydd

0:14:29.040,0:14:32.720
oherwydd nid ydym ni'n gwybod yr wybodaeth

0:14:31.199,0:14:35.199
o fewn y set ddata honno, p'un a oedd hi ar gyfer

0:14:32.720,0:14:37.279
gwartheg sych neu stoc gynhyrchiol.

0:14:35.199,0:14:38.959
Felly dim ond rhagdybio y bydd llawer o'r

0:14:37.279,0:14:40.000
silwair hynny sydd o ansawdd gwaeth yn mynd

0:14:38.959,0:14:43.120
i anifeiliaid

0:14:40.000,0:14:44.320
cynhyrchiol iawn. Does dim llawer o

0:14:43.120,0:14:47.199
bobl yn gallu fforddio taflu £33 i ffwrdd

0:14:44.320,0:14:48.160
am bob tunnelli o silwair

0:14:47.199,0:14:50.720
deunydd sych maen nhw

0:14:48.160,0:14:52.720
wedi ei wneud. Mae'n amlwg eich bod chi'n

0:14:50.720,0:14:55.279
gweithio yn y maes, rydych chi'n gweithio gyda ffermwyr

0:14:52.720,0:14:57.760

ac rydych chi'n deall y gwahaniaethau mewn

0:14:55.279,0:15:00.320

ansawdd y gallwch eu canfod ar draws ffermydd,

0:14:57.760,0:15:03.279

ond faint o sioc gawsoch chi i weld y data

0:15:00.320,0:15:04.000

a'r canlyniadau yma? A wnaeth hyn

0:15:03.279,0:15:07.600

eich syfrdanu

0:15:04.000,0:15:09.360

chi rywfaint? Na nid oeddwn wedi

0:15:07.600,0:15:11.199

fy syfrdanu oherwydd rydw i wedi bod yn edrych ar setiau o ddata

0:15:09.360,0:15:14.720

fel rhain ers 15 neu

0:15:11.199,0:15:16.240

20 mlynedd. Efallai, i ryw

0:15:14.720,0:15:17.760

raddau, i mi yn bersonol, mae'n beth

0:15:16.240,0:15:19.360

da oherwydd mae gen

0:15:17.760,0:15:21.279

i rai blynyddoedd eto cyn fy mod yn

0:15:19.360,0:15:23.040

ymddeol felly mae angen i mi barhau bod yn gallu

0:15:21.279,0:15:24.720

cynnig cyngor i ffermwyr.

0:15:23.040,0:15:26.639

Ond ar y llaw arall, mae'n siomedig,

0:15:24.720,0:15:30.320

mewn gwirionedd, nad yw ffermwyr yn

0:15:26.639,0:15:33.040

asesu ansawdd y

0:15:30.320,0:15:35.040

silwair hynny a

0:15:33.040,0:15:36.800
gallant ddylanwadu ar eu llinell waelod

0:15:35.040,0:15:38.880
drwy roi ychydig mwy o sylw i

0:15:36.800,0:15:41.440
fanylder.

0:15:38.880,0:15:42.320
Weithiau, byddaf yn teimlo'n rhwystredig iawn wrth ymweld â

0:15:41.440,0:15:44.480
ffermydd

0:15:42.320,0:15:47.120
lle allwch chi dreulio hanner awr yn siarad gyda

0:15:44.480,0:15:48.560
ffermwr, neu mewn cyfarfod,

0:15:47.120,0:15:50.399
ac yna bydd rhywun yn y gynulleidfa

0:15:48.560,0:15:53.759
yn dweud 'ie, ond silwair

0:15:50.399,0:15:55.920
sydd gen i' ond maen nhw'n anghywir!

0:15:53.759,0:15:57.920
Gallwch roi llawer o ymdrech mewn i wella'r

0:15:55.920,0:16:00.720
ansawdd hynny

0:15:57.920,0:16:02.320
a'r unig beth na ddylech chi

0:16:00.720,0:16:05.120
fod yn gallu ei

0:16:02.320,0:16:06.079
newid, yw'r tywydd.

0:16:05.120,0:16:08.800
Mae gennych chi reolaeth

0:16:06.079,0:16:10.399
dros bopeth arall. Mae'r ffermwyr gorau

0:16:08.800,0:16:13.440
hyd yn oed wedi llwyddo i

0:16:10.399,0:16:14.639

reoli'r tywydd i ryw raddau, o'i gymharu â'ch

0:16:13.440,0:16:16.560

fferm gyffredin.

0:16:14.639,0:16:17.680

Pe byddech yn siarad â ffermwr nawr, ac yn eisiau

0:16:16.560,0:16:20.240

rhoi ychydig o

0:16:17.680,0:16:21.920

gyngor ynghylch gwella ansawdd ei

0:16:20.240,0:16:23.759

silwair, pa bethau cyflym allai'r ffermwr

0:16:21.920,0:16:24.959

wneud er mwyn gwella'r ansawdd?

0:16:23.759,0:16:26.800

Y pethau hynny sydd o fewn rheolaeth

0:16:24.959,0:16:28.880

y ffermwr y gallant eu newid yn eithaf hawdd

0:16:26.800,0:16:32.079

a gweld gwahaniaeth yn ansawdd y

0:16:28.880,0:16:36.000

silwair maen nhw'n ei gynhyrchu?

0:16:32.079,0:16:39.199

Mae tri pheth sydd yr

0:16:36.000,0:16:42.639

un mor bwysig â'i gilydd. Y peth cyntaf yw i

0:16:39.199,0:16:44.320

edrych ar ansawdd

0:16:42.639,0:16:46.320

eich glaswellt, a dydw i ddim yn dweud dylech chi

0:16:44.320,0:16:47.040

edrych ar y dadansoddiad. Rwy'n dweud wrthyh chi i

0:16:46.320,0:16:49.839

edrych ar eich anghenion ansawdd

0:16:47.040,0:16:50.959

glaswellt cyn i chi

0:16:49.839,0:16:53.759
gynaeafu.

0:16:50.959,0:16:54.240
Y peth gwaethaf yw bod ffermwyr dim ond

0:16:53.759,0:16:57.519
yn meddwl am

0:16:54.240,0:16:59.440
gynhyrchiant y silwair ei hun

0:16:57.519,0:17:01.199
yn hytrach na'r cig neu'r llaeth y gallant

0:16:59.440,0:17:02.639
gynhyrchu o'r silwair hwnnw.

0:17:01.199,0:17:04.000
Petaech chi'n gallu cael

0:17:02.639,0:17:04.880
sbectol, ei roi

0:17:04.000,0:17:06.400
ymlaen a cherdded

0:17:04.880,0:17:08.240
i mewn i'r cae, a phe baech yn gallu

0:17:06.400,0:17:11.039
gweld biff yn

0:17:08.240,0:17:12.000
hongian ar fachyn yn hytrach na glaswellt yn

0:17:11.039,0:17:14.160
tyfu,

0:17:12.000,0:17:15.360
byddech chi'n cynaeafu eich glaswellt yn gynt nag

0:17:14.160,0:17:17.280
yr ydych yn ei wneud ar hyn o bryd.

0:17:15.360,0:17:19.839
Mae hyn oherwydd bod eich biff yn dod o

0:17:17.280,0:17:20.799
gynhaeaf mwy cynnar cyn i chi gael ffurfiant

0:17:19.839,0:17:22.720
coesau.

0:17:20.799,0:17:24.959

Mewn gwirionedd, mae'r agwedd honno'n

0:17:22.720,0:17:28.640

edrych ar yr ansawdd o ran

0:17:24.959,0:17:31.039

cynhyrchiant protein neu egni fesul hectar yn y cae

0:17:28.640,0:17:31.760

yn hytrach na

0:17:31.039,0:17:35.120

chynhyrchiant o ddeunydd

0:17:31.760,0:17:37.200

sych yn y glaswellt. A chyn hynny, daw eich

0:17:35.120,0:17:40.640

anghenion gwrtaith.

0:17:37.200,0:17:43.120

Er bod y diwydiant wedi lleihau'r

0:17:40.640,0:17:45.520

angen am wrtaith, ac mae'n beth da o ran

0:17:43.120,0:17:48.640

NVZ a llygredd dŵr,

0:17:45.520,0:17:49.760

ond efallai ein bod ni

0:17:48.640,0:17:51.679

wedi ei leihau gormod.

0:17:49.760,0:17:54.720

Os nad ydym ni'n rhoi digon o nitrogen,

0:17:51.679,0:17:57.200

ac mae'n rhaid i mi ddweud sylffwr nawr hefyd,

0:17:54.720,0:17:59.200

ar y glaswellt er mwyn iddo dyfu yn y ffordd orau posib,

0:17:57.200,0:18:00.400

i gael yr ansawdd protein hynny yn y

0:17:59.200,0:18:03.679

glaswellt.

0:18:00.400,0:18:04.240

Daw hynny o'r mynediad

0:18:03.679,0:18:07.360
at y

0:18:04.240,0:18:08.640
maetholion sylffwr nitrogen sydd yn y glaswellt, ac os na

0:18:07.360,0:18:10.799
wnewch chi hynny, ni fyddwch yn cyrraedd y

0:18:08.640,0:18:13.600
lefel angenrheidiol o brotein yn y glaswellt.

0:18:10.799,0:18:14.640
Fy nharged i fyddai cael 16 i 17 o brotein

0:18:13.600,0:18:15.840
crai yn y glaswellt.

0:18:14.640,0:18:16.880
Os nad oes gennych chi hynny yn eich

0:18:15.840,0:18:18.000
silwair, bydd rhaid i chi

0:18:16.880,0:18:20.400
atchwanegu.

0:18:18.000,0:18:21.039
A'r trydydd peth, yw'r ffordd rydych chi'n

0:18:20.400,0:18:22.799
cynaeafu

0:18:21.039,0:18:24.559
ac yn gofalu am y silwair hwnnw

0:18:22.799,0:18:27.679
wrth iddo ddod i mewn ar

0:18:24.559,0:18:28.080
y diwrnod a hanner cyntaf

0:18:27.679,0:18:29.440
hynny

0:18:28.080,0:18:32.000
pan fyddwch chi'n cynaeafu, o dorri

0:18:29.440,0:18:33.760
trwodd i lenwi eich cladd neu'ch bêls,

0:18:32.000,0:18:35.760
oherwydd gallwch chi golli llawer o faetholion o ganlyniad

0:18:33.760,0:18:37.840
i hynny hefyd.

0:18:35.760,0:18:39.039
Ydych chi wedi canfod lefel o

0:18:37.840,0:18:41.280
wrthsafiad yn erbyn

0:18:39.039,0:18:43.120
torri silwair yn gynt gan fod

0:18:41.280,0:18:44.160
ffermwyr yn poeni am

0:18:43.120,0:18:46.160
gael

0:18:44.160,0:18:48.960
digon o faint a digon o swmp o silwair

0:18:46.160,0:18:50.720
i bara drwy'r gaeaf?

0:18:48.960,0:18:52.480
Gan gymryd y risg o siomi fy nhad,

0:18:50.720,0:18:54.160
rydw i'n cael, neu wedi cael y ddadl hon pan

0:18:52.480,0:18:54.720
oedd e'n ffermio'n weithredol ar sawl achlysur,

0:18:54.160,0:18:59.039
a hyd heddiw, dyma'r

0:18:54.720,0:19:01.840
peth mwyaf cyffredin yr wyf yn ei wynebu pan

0:18:59.039,0:19:04.080
fyddaf yn siarad â ffermwyr,

0:19:01.840,0:19:07.440
'nid oes gen i ddigon o gnwd'.

0:19:04.080,0:19:10.960
Mae'r data yn dangos pe baech yn torri yn gynt,

0:19:07.440,0:19:15.120
bydd eich cyfanswm o gnwd glaswellt fesul hectar

0:19:10.960,0:19:17.520
neu erw'r flwyddyn yn fwy.

0:19:15.120,0:19:19.760
Y rheswm dros hynny yw pan fyddwch yn

0:19:17.520,0:19:21.679
torri'n hwyrach,

0:19:19.760,0:19:23.679
bydd eich cnwd yn mynd mewn i gyflwr o

0:19:21.679,0:19:25.919
gysgadwydd. Mae'r cnwd yn heneiddio ac

0:19:23.679,0:19:27.520
mae'n cymryd mwy o amser i ddechrau

0:19:25.919,0:19:29.600
aildyfu.

0:19:27.520,0:19:30.960
Os byddwch yn torri cyn bod yr hadau'n tyfu coesau,

0:19:29.600,0:19:33.200
yna erbyn y diwrnod canlynol, bydd y cae yn

0:19:30.960,0:19:34.240
glasu, ac o

0:19:33.200,0:19:36.320
fewn wythnos, bydd

0:19:34.240,0:19:38.320
y glaswellt wedi tyfu cwpl o fodfeddi

0:19:36.320,0:19:41.679
eto.

0:19:38.320,0:19:43.600
Felly mae torri'n aml,

0:19:41.679,0:19:45.120
neu dorri'r silwair yn gynnar,

0:19:43.600,0:19:47.840
yn rhoi silwair glaswellt o ansawdd gwell i chi.

0:19:45.120,0:19:49.520
Mewn gwirionedd,

0:19:47.840,0:19:52.160
mae gwneud hyn yn rhoi cyfnod tyfu hirach i chi.

0:19:49.520,0:19:54.000
Y budd ychwanegol yw

0:19:52.160,0:19:54.720
gan ei fod y cnwd wedi glasu yn

0:19:54.000,0:19:56.880
gyfan gwbl,

0:19:54.720,0:19:59.120
byddwch chi'n cael llai o broblemau yn y cladd

0:19:56.880,0:20:00.720
silwair. Ni fydd y cladd yn twymo gymaint

0:19:59.120,0:20:02.400
oherwydd eich bod chi wedi dod â llai o'r burum a'r

0:20:00.720,0:20:03.120
pridd sy'n bresennol yn rhan marw'r

0:20:02.400,0:20:05.679

0:20:03.120,0:20:07.360
glaswellt yn y cae ac maen nhw'n goroesi'r broses

0:20:05.679,0:20:09.120
gadw felly maen nhw yno'n

0:20:07.360,0:20:10.320
bwyta eich maetholion cyn y mae'r porthiant yn mynd allan

0:20:09.120,0:20:11.919
hefyd, cyn i'r gwartheg neu'r defaid gael gafael

0:20:10.320,0:20:16.000
ynddynt.

0:20:11.919,0:20:18.240
Felly ydy, mae'n cael effaith mawr, ond pe bai ffermwyr

0:20:16.000,0:20:19.360
yn ei droi o'i amgylch ac yn edrych arno

0:20:18.240,0:20:22.480
mewn ffordd wahanol

0:20:19.360,0:20:25.440
o ran cyfanswm y cnwd fesul cae

0:20:22.480,0:20:27.200
yn hytrach na'r cnwd yn y toriad hwnnw. Yr unig

0:20:25.440,0:20:28.960
anfantais o dorri'n gynnar yw os

0:20:27.200,0:20:31.440

ydych chi'n gwneud silwair mewn clad ac yn

0:20:28.960,0:20:34.159
talw contractwr i'w wneud

0:20:31.440,0:20:35.280
fesul ardal uned. Does dim gwahaniaeth gyda

0:20:34.159,0:20:36.880
system bêls oherwydd rydych chi'n talu

0:20:35.280,0:20:38.799
fesul belen.

0:20:36.880,0:20:40.400
Os ydych chi'n torri'n fwy aml mewn system

0:20:38.799,0:20:41.840
laeth ac mae gennych chi berthynas da gyda'ch

0:20:40.400,0:20:43.200
contractwr, byddant yn gwybod

0:20:41.840,0:20:44.159
os ydych chi'n torri'n fwy

0:20:43.200,0:20:46.400
aml, bydd gennych chi

0:20:44.159,0:20:47.200
lai o gnwd bob tro felly

0:20:46.400,0:20:49.280
os oes gennych chi berthynas

0:20:47.200,0:20:50.480
da gyda nhw, byddant yn addasu'r

0:20:49.280,0:20:52.480
ffyrdd rydych chi'n eu talu

0:20:50.480,0:20:53.440
nhw oherwydd maen nhw'n gwybod eu bod nhw'n mynd i gael

0:20:52.480,0:20:54.159
tipyn o waith a bydd rhaid iddynt wneud

0:20:53.440,0:20:57.520
rhagor o doriadau gyda chi.

0:20:54.159,0:20:59.200
Mae'n ddiddorol eich

0:20:57.520,0:21:01.200

bod chi wedi crybwyll hynny am y ffordd

0:20:59.200,0:21:03.679

y mae'r silwair yn cael ei wneud a'r defnydd o contractwyr,

0:21:01.200,0:21:05.760

ydych chi wedi sylwi ar gynnydd mawr o ran

0:21:03.679,0:21:07.440

defnyddio contractwyr gyda chostau

0:21:05.760,0:21:08.320

peiriannau ac offer yn cynyddu'n

0:21:07.440,0:21:10.640

dragwyddol?

0:21:08.320,0:21:13.440

Ydy hynny wedi newid? Rwy'n credu bod hynny wedi newid yn anochel

0:21:10.640,0:21:17.360

dros y blynyddoedd ac mae yna broblemau'n

0:21:13.440,0:21:19.520

gysylltiedig â hynny.

0:21:17.360,0:21:21.120

Ond, ystyriwch y ffaith bydd cynaeafwr porthiant newydd

0:21:19.520,0:21:22.559

sbon yn costio swm sylweddol

0:21:21.120,0:21:25.200

o arian i chi, efallai rhyw chwarter

0:21:22.559,0:21:26.320

miliwn,

0:21:25.200,0:21:28.720

yna mae'n amlwg nad yw'n

0:21:26.320,0:21:30.000

bosibl i bob fferm allu

0:21:28.720,0:21:32.720

gweithredu ar system

0:21:30.000,0:21:34.400

o'r un fath. Rydw i wedi gweld

0:21:32.720,0:21:36.720

fffermydd sy'n gyfarwydd â gwneud silwair â chladd,

0:21:34.400,0:21:38.240

fffermydd cymharol fawr sydd

0:21:36.720,0:21:40.720
wedi newid i wneud silwair bêls

0:21:38.240,0:21:43.120
gan nad oedden nhw'n teimlo y gallant fforddio i gael

0:21:40.720,0:21:44.159
eu peiriannau eu hunain yn y

0:21:43.120,0:21:47.600
sector laeth.

0:21:44.159,0:21:52.000
Nawr, does dim gwahaniaeth o ran ansawdd silwair

0:21:47.600,0:21:55.200
rhwng contractwr a

0:21:52.000,0:21:56.000
ffermwr yn rhywogaethol.

0:21:55.200,0:21:58.799
Mewn sawl ffordd bydd contractwyr yn ei wneud yn well

0:21:56.000,0:22:01.039
na'r ffermwr gan fod

0:21:58.799,0:22:03.039
ganddynt beiriannau gwell.

0:22:01.039,0:22:05.679
Dyma'r brif ran o'u gwaith

0:22:03.039,0:22:06.559
nhw, dyma'r prif fewnbwn iddynt

0:22:05.679,0:22:09.200
yn hytrach na'i wneud

0:22:06.559,0:22:09.840
unwaith neu ddwywaith y flwyddyn.

0:22:09.200,0:22:12.320
Fodd bynnag,

0:22:09.840,0:22:13.919
yr anfantais gyda defnyddio contractwr yw,

0:22:12.320,0:22:15.520
pe baech mewn ciw,

0:22:13.919,0:22:17.520

ni fyddwch bob amser yn gallu cael eich silwair wedi'i dorri

0:22:15.520,0:22:18.720

pan fyddwch chi eisiau ei dorri. Felly, rydych chi'n colli'r

0:22:17.520,0:22:20.400

treuliadwyedd hwnnw. Oes, mae 'na

0:22:18.720,0:22:23.760

gyfaddawdau gyda'r ddau ond ie,

0:22:20.400,0:22:25.679

mae swm enfawr o arian yn cael ei fuddsoddi i mewn i offer

0:22:23.760,0:22:27.039

ar hyn o bryd ac rydych chi'n gwybod bod

0:22:25.679,0:22:30.320

contractwyr yn gwneud

0:22:27.039,0:22:31.679

mwyfwy. Un o'r pethau diddorol

0:22:30.320,0:22:33.520

y gwnes i ddarllen yn yr adroddiad

0:22:31.679,0:22:36.000

yw bod y data yn amlygu

0:22:33.520,0:22:37.840

ymlediad o'r cyfnod amser lle chaiff

0:22:36.000,0:22:40.400

silwair ei wneud, yn ogystal â chyfeiriadau

0:22:37.840,0:22:41.919

at samplau a chafodd eu dadansoddi

0:22:40.400,0:22:44.080

o rai toriadau cyntaf mor gynnar â

0:22:41.919,0:22:46.080

Chwefror 10

0:22:44.080,0:22:46.799

a chyn belled â Rhagfyr 18.

0:22:46.080,0:22:49.280

Felly mae hynny'n golygu gwneud silwair

0:22:46.799,0:22:50.000

bron â bod drwy'r flwyddyn gyfan. Roeddwn i'n arfer

0:22:49.280,0:22:51.600

credu bod rhai ffermwyr eisiau

0:22:50.000,0:22:53.120
bod ar y blaen ac eisiau

0:22:51.600,0:22:56.159
dangos i bobl eu bod nhw'n gallu gwneud

0:22:53.120,0:22:59.120
silwair yn Chwefror. Ond,

0:22:56.159,0:23:00.559
os yw tyfiant eich glaswellt mor dda â hynny, a dydych chi

0:22:59.120,0:23:03.600
ddim yn mynd i'w ddefnyddio ar gyfer

0:23:00.559,0:23:06.960
pori, yna gall dorri'r silwair hwnnw

0:23:03.600,0:23:08.880
ar yr adegau yma ar ddechrau a diwedd y flwyddyn

0:23:06.960,0:23:11.039
fod yn fuddiol iawn ar gyfer y tyfiant hwnnw.

0:23:08.880,0:23:14.159
Yna, rydych chi'n dechrau

0:23:11.039,0:23:16.640
gyda thyfiant ffres ar gyfer eich toriad nesaf

0:23:14.159,0:23:18.240
a daw hynny â buddion o ran

0:23:16.640,0:23:19.760
ansawdd a sefydlogrwydd aerobig y silwair

0:23:18.240,0:23:21.360
hwnnw wrth i chi ei fwydo

0:23:19.760,0:23:22.080
i'r anifeiliaid. Ond, mae newid hinsawdd

0:23:21.360,0:23:25.120
yn rhan o hyn.

0:23:22.080,0:23:26.080
Pan symudais i draw i Bontrhydygroes am

0:23:25.120,0:23:28.240
y tro cyntaf

0:23:26.080,0:23:29.440

30 mlynedd yn ôl, roedd fy nghaeau yn felyn yr adeg yma

0:23:28.240,0:23:30.960
o'r flwyddyn.

0:23:29.440,0:23:32.880
Ar wahân i'r ffaith fod gorchudd eira ar y caeau heddiw,

0:23:30.960,0:23:34.720
maen nhw'n wyrdd.

0:23:32.880,0:23:36.400
Mae'r gaeafodd llawer yn fwy cynnes ac nid yw'r

0:23:34.720,0:23:37.840
glaswellt yn stopio tyfu felly mae angen i ni

0:23:36.400,0:23:40.640
ei ddefnyddio.

0:23:37.840,0:23:41.360
Hefyd, mae gennym ni'r buddion ychwanegol sy'n gysylltiedig

0:23:40.640,0:23:44.720
â'r rhywogaethau newydd o

0:23:41.360,0:23:46.000
laswellt ac mae ganddynt gyfnodau hirach o dyfiant

0:23:44.720,0:23:48.880
, fel arfer.

0:23:46.000,0:23:50.960
Mae'n rhaid i ni ddefnyddio'r glaswellt hwn boed hynny

0:23:48.880,0:23:54.320
drwy bori neu

0:23:50.960,0:23:55.840
drwy silweirio. Gallwn ddadlau am y tywydd

0:23:54.320,0:23:56.799
ar yr adegau hynny o'r flwyddyn

0:23:55.840,0:23:58.240
lle na fyddant yn gallu gwywo'n dda

0:23:56.799,0:23:59.760
a ni fyddant yn gwneud hynny,

0:23:58.240,0:24:01.760
ond dydw i ddim yn mynd i feirniadu'r ffermydd

0:23:59.760,0:24:03.200

am wneud hynny os oes ganddynt y math hwnnw o laswellt yno

0:24:01.760,0:24:03.520
a ni fyddant yn ei ddefnyddio

0:24:03.200,0:24:06.480
ar gyfer

0:24:03.520,0:24:08.400
pori. Yn amlwg, mae nifer o fuddion economaidd

0:24:06.480,0:24:11.600
yn gysylltiedig â gwneud silwair o

0:24:08.400,0:24:12.320
ansawdd uchel ond mae eich adroddiad hefyd yn

0:24:11.600,0:24:14.320
cyfeirio at

0:24:12.320,0:24:16.159
y buddion amgylcheddol o gynhyrchu silwair

0:24:14.320,0:24:20.080
o ansawdd da.

0:24:16.159,0:24:21.360
Ydy. Dros y blynyddoedd, rwy'n credu ei fod wedi

0:24:20.080,0:24:22.960
lleihau rhyw ychydig mewn blynyddoedd diweddar,

0:24:21.360,0:24:24.240
mae ffermwyr wedi cael eu beirniadu

0:24:22.960,0:24:26.240
oherwydd allyriadau methan

0:24:24.240,0:24:28.559
neu maen nhw wedi cael eu targedu oherwydd hynny.

0:24:26.240,0:24:28.799
Un peth sy'n wir, mae gwartheg,

0:24:28.559,0:24:31.279
defaid ac

0:24:28.799,0:24:32.000
anifeiliaid cnoi cil yn cynhyrchu methan.

0:24:31.279,0:24:34.240
Mae'n gynnyrch terfynol naturiol o'r rwmen.

0:24:32.000,0:24:36.799

Y ffordd allwn ni

0:24:34.240,0:24:38.480
oresgyn effaith negyddol methan

0:24:36.799,0:24:40.799
mewn gwirionedd yw drwy wneud mwy o gig

0:24:38.480,0:24:41.120
a llaeth ar yr un lefel o fethan

0:24:40.799,0:24:44.000
neu

0:24:41.120,0:24:46.000
lefel llai ohono. Y peth allweddol

0:24:44.000,0:24:48.880
sy'n effeithio ar fethan o'r porthiant

0:24:46.000,0:24:51.440
yw'r treuliadwyedd.

0:24:48.880,0:24:55.039
Y gwaethaf yw'r treuliadwyedd,

0:24:51.440,0:24:56.720
y mwyaf o fethan rydych chi'n ei gynhyrchu oherwydd

0:24:55.039,0:24:58.880
nid yw'r rwmn yn gweithio mor effeithlon.

0:24:56.720,0:25:00.960
Mae'n galluogi'r bacteria methanogenig

0:24:58.880,0:25:03.279
yn y rwmn i ddefnyddio rhagor o'r

0:25:00.960,0:25:04.320
egni hynny er mwyn cynhyrchu

0:25:03.279,0:25:06.240
methan.

0:25:04.320,0:25:07.440
Os gymerwn ni'r ffigyrau,

0:25:06.240,0:25:10.960
ac maen nhw'n ffigyrau pennawd,

0:25:07.440,0:25:14.159
ar gyfer cynhyrchiant methan yn y 25% uchaf o'u cymharu â'r

0:25:10.960,0:25:16.080

cyfartaledd, gan ragdybio

0:25:14.159,0:25:18.320
300 tunnelli o ddeunydd sych mewn silwair neu

0:25:16.080,0:25:21.279
1,000 tunnelli o ddeunydd ffres,

0:25:18.320,0:25:22.799
yna mae 1.1 miliwn litr o fethan yn fwy

0:25:21.279,0:25:24.640
ar y fferm gyffredin

0:25:22.799,0:25:26.000
na'r 25%

0:25:24.640,0:25:27.760
uchaf.

0:25:26.000,0:25:29.039
Nawr, rhag ofn bod ffermwyr yn meddwl fy mod i'n

0:25:27.760,0:25:29.919
ymosod arnynt am gynhyrchu

0:25:29.039,0:25:31.760
methan,

0:25:29.919,0:25:33.360
pan fyddwch chi'n cynhyrchu methan, mae'n golygu bod eich da byw

0:25:31.760,0:25:35.679
yn colli egni.

0:25:33.360,0:25:37.120
Maen nhw'n colli tua 8% mewn

0:25:35.679,0:25:39.200
egni gros.

0:25:37.120,0:25:40.240
Os ydych chi'n cynhyrchu llai o fethan

0:25:39.200,0:25:41.600
gan fod gennych silwair o ansawdd gwell,

0:25:40.240,0:25:43.120
mae hynny'n golygu bod yr egni'n cael ei ddefnyddio

0:25:41.600,0:25:45.200
ar gyfer cynhyrchu cig neu laeth.

0:25:43.120,0:25:46.720

Mae'n rhywbeth allwch chi werthu ar y fferm.

0:25:45.200,0:25:50.400

Mae'n ymwneud ag

0:25:46.720,0:25:52.400

edrych ar fethan fel colled. Os ydych yn

0:25:50.400,0:25:53.679

storio eich gwrtaith yn anghywir ac mae'n

0:25:52.400,0:25:55.760

llifo i lawr yr afon, mae'n achosi llygredd ac

0:25:53.679,0:25:56.960

mae hefyd yn golled economaidd.

0:25:55.760,0:25:57.679

Ond, os wnaethoch chi dalu amdano ac

0:25:56.960,0:25:59.600

rydych chi wedi ei weld,

0:25:57.679,0:26:00.960

colled methan yw hwn, dydych chi ddim yn ei weld

0:25:59.600,0:26:04.320

oherwydd mae wedi bod yn digwydd erioed.

0:26:00.960,0:26:05.919

Ond, os allwn ni ei leihau,

0:26:04.320,0:26:08.080

gallwch ennill ychydig o arian o ganlyniad.

0:26:05.919,0:26:09.120

Mae hynny'n ffordd eithaf effeithiol o

0:26:08.080,0:26:11.440

edrych ar y broblem honno.

0:26:09.120,0:26:12.640

Nawr, rydym ni'n recordio'r

0:26:11.440,0:26:15.760

podlediad hwn ar ddiwedd

0:26:12.640,0:26:17.600

mis Ionawr, Dave, yw hi'n rhy

0:26:15.760,0:26:18.080

gynnar i ddechrau paratoi erbyn

0:26:17.600,0:26:21.279

toriad silwair eleni?

0:26:18.080,0:26:22.000
Na, dim o gwbl. Rwy'n credu

0:26:21.279,0:26:24.400
bod silwair yn

0:26:22.000,0:26:25.760
rywbeth ddylai fod ar eich meddwl

0:26:24.400,0:26:27.360
ac mae'n rhywbeth y gallwch

0:26:25.760,0:26:29.679
baratoi ar ei gyfer.

0:26:27.360,0:26:32.159
Beth yw'r prif bethau y dylai ffermwyr fod yn eu

0:26:29.679,0:26:32.960
gwneud nawr i baratoi? Felly,

0:26:32.159,0:26:35.919
yn fy marn i, mae

0:26:32.960,0:26:38.159
sawl peth y gallant wneud. Cynllunio

0:26:35.919,0:26:38.480
anghenion gwrtaiith byddai'r peth cyntaf

0:26:38.159,0:26:40.400
fel y gallwch

0:26:38.480,0:26:42.159
wneud hynny, hyd yn oed os na

0:26:40.400,0:26:43.679
allwch chi ei chwalu.

0:26:42.159,0:26:45.360
Rwy'n credu mai'r peth allweddol arall yw

0:26:43.679,0:26:46.640
asesu ansawdd y silwair eleni

0:26:45.360,0:26:50.080
oherwydd byddwch chi'n ei fwydo i anifeiliaid.

0:26:46.640,0:26:50.720
Byddwch yn feirniadol. Aseswch hynny yn nhermau'r

0:26:50.080,0:26:52.240

hyn sydd angen arnoch,

0:26:50.720,0:26:54.880

beth oedd angen arnoch yn gynt a beth gawsoch chi.

0:26:52.240,0:26:56.880

Y llall yw cerdded o amgylch eich caeau

0:26:54.880,0:26:58.559

gan edrych ar dyfiant eich glaswellt ac

0:26:56.880,0:27:01.600

ansawdd y

0:26:58.559,0:27:02.000

gwyndonyddion. A

0:27:01.600,0:27:03.760

0:27:02.000,0:27:05.039

gan eich bod chi'n bwydo, gosodwch nod ar gyfer

0:27:03.760,0:27:06.400

beth oeddech chi'n gobeithio cael eleni

0:27:05.039,0:27:07.360

o'i gymharu â beth sydd

0:27:06.400,0:27:08.720

gennyh chi.

0:27:07.360,0:27:10.799

Yna, yn olaf, rwy'n credu bod angen i chi

0:27:08.720,0:27:12.559

feddwl a ddylech

0:27:10.799,0:27:14.159

chi ddefnyddio contractwr neu

0:27:12.559,0:27:15.840

ei wneud eich hun.

0:27:14.159,0:27:17.200

Beth sydd angen i chi ei wneud yw trafod

0:27:15.840,0:27:19.679

gyda'r contractwr neu

0:27:17.200,0:27:20.880

edrych ar eich peiriannau. Rwy'n cofio

0:27:19.679,0:27:22.960

yr oeddem ni'n sgwrsio cyn

0:27:20.880,0:27:24.000
i ni recordio'r podlediad hwn,

0:27:22.960,0:27:25.279
Dave, ynghylch meddwl am

0:27:24.000,0:27:26.880
fffermyr a fydd efallai'n gwrando ar

0:27:25.279,0:27:28.559
y podlediad hwn tra'u bod nhw'n

0:27:26.880,0:27:30.799
gwneud eu silwair yng nghaniau eu tractors, a wnaethoch

0:27:28.559,0:27:32.799
chi sôn am erthygl wnaethoch chi ei hysgrifennu

0:27:30.799,0:27:34.880
ar gyfer y Farmer's Guardian rai

0:27:32.799,0:27:36.640
blynyddoedd yn ôl, ynghlân â'r saith pechod o

0:27:34.880,0:27:39.679
wneud silwair. Dywedwch ryw ychydig

0:27:36.640,0:27:41.200
wrthym am hynny. Ysgrifennais i erthygl,

0:27:39.679,0:27:43.200
a oedd yn arbennig ar gyfer silwair bêls,

0:27:41.200,0:27:44.000
y saith pechod o wneud silwair bêls,

0:27:43.200,0:27:46.399
ac

0:27:44.000,0:27:48.000
roeddwn i'n siarad â rhywun, roeddwn i'n dod i gwrdd â

0:27:46.399,0:27:50.960
fffermwr yn rheolaidd

0:27:48.000,0:27:51.760
a dywedodd ef, 'roedd honno'n erthygl dda iawn, Dave'

0:27:50.960,0:27:54.480
mi wnes i ei llungopïo hi,

0:27:51.760,0:27:55.919
ei lamineiddio a'i rhoi yng nghan

0:27:54.480,0:27:57.120

y tractor er mwyn i Dad allu ei

0:27:55.919,0:27:59.440

darllen tra'i fod yn gwneud y

0:27:57.120,0:27:59.440

silwair'.

0:28:01.279,0:28:06.399

Y cwestiwn yw, a yw'r erthygl wedi cael effaith?

0:28:03.520,0:28:08.720

Do, cafodd effaith am gyfnod.

0:28:06.399,0:28:12.000

Rwy'n credu bod y tad wedi ymddeol nawr

0:28:08.720,0:28:12.000

ac mae'r mab wedi ei cholli hi.

0:28:12.640,0:28:16.559

Felly, Dave, y cwestiwn olaf yw, a dyma

0:28:14.880,0:28:19.360

gwestiwn rydym ni'n gofyn i bob un o'n

0:28:16.559,0:28:20.080

gwesteion ar Clust i'r Ddaear eleni

0:28:19.360,0:28:22.240

sef,

0:28:20.080,0:28:23.600

sut fyddech chi'n disgrifio ffermwr

0:28:22.240,0:28:26.640

llwyddiannus?

0:28:23.600,0:28:28.960

Rwy'n credu bod ffermio'n her,

0:28:26.640,0:28:30.640

mae popeth yn newid o flwyddyn i flwyddyn

0:28:28.960,0:28:31.679

ac rwy'n credu ynglŷn â'r ffermwyr mwyaf

0:28:30.640,0:28:35.360

llwyddiannus,

0:28:31.679,0:28:36.640

mae'n ymwneud â'r gallu i ymaddasu i ba

0:28:35.360,0:28:39.200
heriau

0:28:36.640,0:28:40.559
sy'n codi. A dweud y gwir,

0:28:39.200,0:28:42.640
y ddau brif beth yw'r

0:28:40.559,0:28:44.320
tywydd a gwleidyddiaeth. Rwy'n credu

0:28:42.640,0:28:47.279
bod y gallu i ymaddasu

0:28:44.320,0:28:48.960
a'r gallu hynny i ddefnyddio'ch

0:28:47.279,0:28:50.799
amgylchedd eich hun a'r hyn sydd gennych chi

0:28:48.960,0:28:52.559
ar eich fferm yn y ffordd orau posib,

0:28:50.799,0:28:54.159
yn bethau sy'n gwneud ffermwr

0:28:52.559,0:28:56.080
llwyddiannus.

0:28:54.159,0:28:57.679
Roeddech chi siŵr o fod yn disgwyl i mi ddweud mai'r

0:28:56.080,0:28:58.880

0:28:57.679,0:29:00.640
person sy'n gwneud y silwair o'r ansawdd orau yw'r un mwyaf llwyddiannus.

0:28:58.880,0:29:04.080

0:29:00.640,0:29:05.520
Os ydych chi'n ffermwr sy'n cynhyrchu

0:29:04.080,0:29:07.360
cig oen a'ch bod chi'n gallu cynhyrchu'r cwbl

0:29:05.520,0:29:08.880
o laswellt sydd wedi'i bori, yna

0:29:07.360,0:29:10.399
mae'n ymwneud â rheoli tir glas nid

0:29:08.880,0:29:13.120
gwneud silwair.

0:29:10.399,0:29:15.200
Felly, gwna i ddweud stori fach,

0:29:13.120,0:29:17.440
roeddwn i'n beirniadu cystadleuaeth silwair bêls cenedlaethol Cymru

0:29:15.200,0:29:21.360
ac un flwyddyn, nid oedd yr enillydd wedi defnyddio

0:29:17.440,0:29:23.760
llawer o silwair. Gwnaeth ef ddefnyddio

0:29:21.360,0:29:26.720
glaswellt pori fwyaf yn ei drefn bwydo, ond

0:29:23.760,0:29:28.720
roedd ei silwair o'r ansawdd orau.

0:29:26.720,0:29:30.880
Rwy'n credu ei fod yn ymwneud â'r gallu i

0:29:28.720,0:29:32.799
ymaddasu ac mae'n rhaid i ffermwyr fod yn

0:29:30.880,0:29:34.640
addasadwy eleni

0:29:32.799,0:29:36.559
mwy nag erioed. Mae'n rhaid

0:29:34.640,0:29:38.559
edrych ar beth sydd o'ch blaen ac

0:29:36.559,0:29:40.480
ymaddasu i geisio cyrraedd eich

0:29:38.559,0:29:42.640
targedau.

0:29:40.480,0:29:43.520
Wel, dyna air da iawn o gyngor i

0:29:42.640,0:29:46.399
ddod â'r podlediad hwn i'w derfyn.

0:29:43.520,0:29:47.039
Dr Dave Davies, diolch am

0:29:46.399,0:29:49.440
ymuno â ni

0:29:47.039,0:29:51.679
ar Clust i'r Ddaear. Rydw i wedi dysgu llawer

0:29:49.440,0:29:53.760
am silwair dros yr hanner awr ddiwethaf

0:29:51.679,0:29:55.279
ac rwy'n siŵr bod ein gwrandawyr wedi hefyd.

0:29:53.760,0:29:58.159
Ar ran Cyswllt Ffermwyr,

0:29:55.279,0:30:00.080
diolch am ymuno â ni. Diolch Aled, dim problem

0:29:58.159,0:30:02.000
o gwbl.

0:30:00.080,0:30:03.600
Am ragor o wybodaeth ynglŷn â'r gwasanaethau sydd ar gael,

0:30:02.000,0:30:04.720
ewch i wefan Cyswllt

0:30:03.600,0:30:06.399
Ffermio,

0:30:04.720,0:30:08.159
neu cysylltwch â'ch swyddog

0:30:06.399,0:30:10.159
datblygu lleol.

0:30:08.159,0:30:12.320
Wel, dyna'r cwbl am y bennod hon. Byddwn ni

0:30:10.159,0:30:14.000
yn ôl mewn pythefnos gyda llawer mwy

0:30:12.320,0:30:15.760
ond yn y cyfamser, ar ran tîm

0:30:14.000,0:30:17.760
Cyswllt Ffermio a fi,

0:30:15.760,0:30:23.840
Aled Jones, diolch am wrando a

0:30:17.760,0:30:23.840
hwyl am y tro.

0:30:26.520,0:30:34.000
[Cerddoriaeth]

0:30:37.760,0:30:39.840